

บทที่ 6

สรุปผลการศึกษา

วิทยานิพนธ์ เรื่องการเมืองของการสร้างภาพตัวแทนทางชาติพันธุ์ในพื้นที่การท่องเที่ยว ภูมิศึกษาโฮมสเตย์ชาวลานูบ้านยะดู เป็นการศึกษาที่มีมุมมองว่าการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวเข้าพักในบ้านร่วมกับเจ้าของบ้านและร่วมกิจกรรมในชีวิตประจำวันของชาวลานูตลอดทั้งวัน เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถขยับเข้าใกล้กับชีวิตเจ้าของบ้านในระดับปัจเจกได้อย่างใกล้ชิด อันนำไปสู่การตั้งข้อคำถามการวิจัยว่า การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ได้เข้ามาควบคุมและกำกับการดำเนินชีวิตชาวลานูบ้านยะดูอย่างไรและชาวลานูมีปฏิบัติการในระดับชีวิตประจำวัน ที่แสดงให้เห็นถึงการเมืองของการสร้างภาพตัวแทนเพื่อช่วงชิง ต่อรอง จัดวางความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ให้ตนอยู่รอดในพื้นที่การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ได้อย่างไรบ้าง และเพื่อเป็นการตอบคำถามการวิจัย การศึกษาครั้งนี้อยู่บนพื้นฐานแนวคิดพื้นที่ทางสังคมที่มองว่าพื้นที่ทางสังคมนั้นเป็นการประดิษฐ์สร้างทางสังคม เป็นสิ่งที่เกิดจากปฏิบัติการสร้างภาพตัวแทนที่บรรจุอยู่ภายในพื้นที่ ที่ส่งผลให้พื้นที่ทางสังคมนั้นเป็นพื้นที่ที่มากไปด้วยการเมือง(Lefebvre,2002)

ฉะนั้น โฮมสเตย์ชาวลานูบ้านยะดู ในที่นี้ ถูกมองว่าเป็นพื้นที่การท่องเที่ยว (tourist space) ที่เกี่ยวพันอยู่กับการจัดการความจริงแท้ขึ้นมา และมีปฏิบัติการสร้างภาพตัวแทนผ่านกระบวนการแปรชาติพันธุ์ให้เป็นสินค้า ในลักษณะเชิงการเมือง ต่อสู้ ช่วงชิง แข่งขัน และจัดวางความสัมพันธ์เชิงอำนาจ ระหว่าง ชาวลานู นักท่องเที่ยว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพยายามจะนิยามความหมายต่อความเป็นชาติพันธุ์ลานูไปในทิศทางการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ในแบบที่เอื้อประโยชน์ให้กับตนเองมากที่สุด

การศึกษานี้อยู่บนพื้นฐานแนวคิดพื้นที่ทางสังคมของ Lefebvre ที่มองว่าพื้นที่ทางสังคมนั้น เป็นการประดิษฐ์สร้างทางสังคม และเป็นสิ่งที่เกิดจากปฏิบัติการสร้างภาพตัวแทนอันบรรจุอยู่ภายในพื้นที่ ที่ส่งผลให้พื้นที่ทางสังคมนั้นเป็นพื้นที่ที่มากไปด้วยการเมือง โฮมสเตย์ชาวลานูบ้านยะดู ในที่นี้ จึงถูกมองว่าเป็น พื้นที่ท่องเที่ยว ที่เกี่ยวพันอยู่กับการจัดการความจริงแท้ ซึ่งมีปฏิบัติการสร้างภาพตัวแทน ผ่านกระบวนการแปรชาติพันธุ์ลานูให้เป็นสินค้า การกระทำดังกล่าวเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงการเมือง และการจัดการกับความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่าง ชาวลานูบ้านยะดู นักท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนอย่างมูลนิธิหุ่นเงา ซึ่งเกิดขึ้นภายในความพยายามที่จะนิยามความหมายการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ในแบบที่เอื้อประโยชน์ให้กับตนเองมากที่สุด

เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาต้องการเข้าใจภาพลักษณ์การท่องเที่ยวของโฮมสเตย์ชาวลานูบ้านยะคูที่มีการนำชีวิตประจำวันมาเป็นสินค้าการท่องเที่ยวในฐานะที่เป็นผลผลิตของกระบวนการสร้างภาพตัวแทน ผู้ศึกษาจึงใช้แนวคิดการสร้างภาพตัวแทนของ Stuart Hall ที่เสนอว่า การที่เราจะเข้าใจปฏิบัติการผลิตวัฒนธรรมได้นั้น เราต้องเข้าใจระบบการสร้างภาพตัวแทนของภาษา โดยการศึกษาผ่านกระบวนการเชื่อมต่อกความสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งที่ปรากฏอยู่ในโลก แผน ความคิด และสัญลักษณ์ ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงเป็นการศึกษาชีวิตประจำวันของชาวลานูซึ่งนับเป็นภาษาชนิดหนึ่ง ที่ถูกผลิตผ่านสัญลักษณ์ที่แสดงออก มาในรูปสินค้าทางการท่องเที่ยว เช่น บ้านพักโฮมสเตย์ โปรแกรมการท่องเที่ยว การบริการ การแสดง เป็นต้น เพื่อแสดงให้เห็นภาพลักษณ์ที่ปรากฏและเกิดความเข้าใจรูปแบบของโฮมสเตย์ชาวลานูบ้านยะคูจากการนำชีวิตประจำวันมาเป็นสินค้า

และเพื่อแสดงให้เห็นสภาวะการถูกควบคุมและกำกับการดำเนินชีวิตชาวลานูบ้านยะคูในระดับชีวิตประจำวัน อันเป็นผลผลิตของการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ที่มีการนำเอาชีวิตประจำวันที่มีนัยทางชาติพันธุ์มาเป็นสินค้าภายใต้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจระหว่าง ชาวลานู นักท่องเที่ยว หน่วยงานภาครัฐบาลและเอกชน การศึกษาครั้งนี้จึงไม่จำกัดเฉพาะเรื่องของสัญลักษณ์เท่านั้น แต่จะดำเนินการศึกษาควบคู่ไปกับแนวคิดปฏิบัติการสร้างภาพตัวแทนในการผลิตวาทกรรมของ Michel Foucault ที่มีการเชื่อมโยงอำนาจและความรู้ กับปฏิบัติการในการจัดระเบียบ การประดิษฐ์สร้าง การกำหนดความหมาย การจัดวางตำแหน่งที่เป็นปฏิบัติการที่เกิดขึ้นบนประวัติศาสตร์เฉพาะ

นอกจากนั้น เพื่อทำความเข้าใจกับปฏิบัติการสร้างภาพตัวแทนในระดับผู้กระทำ ผู้ศึกษาจึงเลือกใช้ปฏิบัติการในระดับชีวิตประจำวันของชาวลานูที่พบเห็นได้ในการจัดโฮมสเตย์ เป็นหน่วยของการวิเคราะห์ในการศึกษาภายใต้มุมมองของแนวคิดปฏิบัติการในชีวิตประจำวัน เพื่อค้นหาวิธีการและปฏิบัติการเฉพาะของกลุ่มชาวลานูบ้านยะคู ในการช่วงชิง ต่อรอง การจัดวางความสัมพันธ์เชิงอำนาจ เพื่อให้ตนอยู่รอดในพื้นที่การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ที่เป็นผลผลิตของปฏิสัมพันธ์ของผู้คนหลายกลุ่ม

การค้นหาคำตอบนั้นเริ่มต้นจากการศึกษาบริบทการศึกษา ทั้งความเป็นชาติพันธุ์ลานู ความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวชาวเขา และบริบทชุมชน ตลอดจนประวัติศาสตร์หมู่บ้านชาวลานูบ้านยะคู ที่สัมพันธ์กับการท่องเที่ยว บริบทความเป็นชาติพันธุ์ จากสืบเสาะค้นหาประวัติการอพยพของชาวลานูจากอาณาจักรจีน ผ่านประเทศพม่า จนถึงไทยนั้น ก็สามารถสะท้อนได้ว่า ความเป็นชาติพันธุ์ลานูมีลักษณะที่ไม่หยุดนิ่งตายตัว มีการเปลี่ยนแปลงความหมายเพื่อนิยามแสดงอัตลักษณ์กลุ่ม ทั้งการถูกนิยาม หรือสร้างความหมายใหม่ ภายใต้ความสัมพันธ์เชิงอำนาจกับการมีปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มชน

อื่นๆ อันขึ้นอยู่กับ สถานการณ์หรือบริบททางด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง(Bath,1969 อ้างใน จิววรรณ ประจวบเหมาะ,2547; Keyes, 1995 อ้างใน อานันท์ กาญจนพันธุ์, 2545; Eriksen, 1997) ที่เป็นเงื่อนไขของแต่ละพื้นที่หนึ่งที่ชาวลาหู่อพยพไปตั้งถิ่นฐาน ดังสะท้อนช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 18 สมัยตั้งถิ่นฐาน ณ ราชอาณาจักรจีน ชาวลาหู่ได้ถูกเรียกชื่อกลุ่มชาติพันธุ์ว่า “ชาวเลาไฮ”อันระบุถึง กลุ่มชนป่าเถื่อนที่ดำรงชีพทำไร่บนพื้นที่สูง และเมื่อเคลื่อนย้ายมาตั้งถิ่นฐาน ณ ประเทศพม่าในช่วง คริสต์ศตวรรษที่ 19 ชาวลาหู่ก็ถูกเรียกขานว่า “มูเซอ” และยังสามารถฟื้นฟูและสร้างศาสนาประจำ เผ่าและนิยามความหมายใหม่ให้กับกลุ่มตนว่า “เป็นกลุ่มชนที่เคร่งศาสนา” แต่เมื่อหลัภัยเข้าสู่ ประเทศไทย ในช่วงทศวรรษที่ 1980 ชาวลาหู่กลับถูกจัดหมวดหมู่ให้มีความหมายรวมบนคำว่า “ชาวเขา” และถูกมองว่าเป็นชาวป่าชาวคอยผู้ล่าหิ้ง เป็นกลุ่มคอมมิวนิสต์หรือผู้ค้ายาเสพติดอันภัย ต่อความมั่นคงของชาติ และยังเป็นตัวการสำคัญในการทำลายป่า ตลอดจนถูกใช้ให้เป็นสินค้าใน โลกของการท่องเที่ยวอีกด้วย

การท่องเที่ยวถือว่าเป็นกิจกรรมทางสังคมที่เริ่มเข้ามาสัมพันธ์กับชาวลาหู่ในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ 2517 ผ่านกลไกของรัฐและทุน เพื่อสร้างผลประโยชน์ด้านธุรกิจการท่องเที่ยว การนำ “ชาวเขา” เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยว จัดตำแหน่งให้ชาวเขาเป็นผู้ถูกมองทางการท่องเที่ยว ภายใต้การนำเสนอว่าเป็นกลุ่มชนที่แปลกประหลาด ในการพยายามสร้างภาพลักษณ์ให้ตายตัวคงไว้ ซึ่งภาพลาหู่หรือชาวเขาดังเดิมตามงานศึกษาชาติพันธุ์เมื่อสี่สิบกว่าปีก่อน

ทั้งนี้ด้วยบริบทของพื้นที่การตั้งถิ่นฐานของหมู่บ้านชาวลาหู่บ้านยะคู อันมีลักษณะเป็น ภูเขาที่อุดมด้วยธรรมชาติและป่าเขา มีกลุ่มชาวเขาดั้งถิ่นอันหลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ และเป็น พื้นที่ที่ถูกละเลยการพัฒนาจากรัฐ แต่อีกด้านหนึ่งกลับเป็นพื้นที่แห่งการพัฒนาที่มีองค์กรพัฒนา เอกชนเข้ามาช่วยเหลือ ฉะนั้นหมู่บ้านยะคูจึงถูกเข้าเป็นส่วนหนึ่งการท่องเที่ยวทั้งในมิติการแสวงหา ผลประโยชน์ทางด้านธุรกิจและในมิติของการพัฒนา ดังยกตัวอย่างได้จาก ประวัติของชุมชนที่มี การเคลื่อนเปลี่ยนแปลงตามการเข้ามาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็น “บ้าน”หรือ“ตัวชาวลาหู่” เอง ได้ถูกดึงให้เป็นส่วนหนึ่งของธุรกิจการท่องเที่ยวแบบทัวร์ป่าเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับเดินป่า ส่วน “ฝรั่ง”(ชาวต่างชาติ)จากบุคคลต้องห้ามอันนำหวาดกลัว ก็กลายเป็น “นักท่องเที่ยว” ที่ชาวลาหู่ บ้านยะคูยินดีต้อนรับ และปัจจุบันหมู่บ้านยะคูเป็นแหล่งท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ที่มีนักท่องเที่ยว ทั้งชาวไทยและต่างชาติเดินทางเข้ามาพักบ้านเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตชาวลาหู่ตลอดเกือบทั้งปี

ฉะนั้น จากบริบทของการศึกษาทั้ง ความความเป็นชาติพันธุ์ลาหู่ การท่องเที่ยวชาวเขา และบริบทชุมชนบ้านยะคู ดังกล่าว สามารถสะท้อนได้ว่า การท่องเที่ยวเป็นปัจจัยหนึ่งที่เข้ามา สัมพันธ์ต่อความเป็นชาติพันธุ์ลาหู่ร่วมสมัยอันแสดงนัยโลกาภิวัตน์ (Shaw and Williams, 2004) โฮมสเตย์ชาวลาหู่บ้านยะคูจึงถือเป็นรูปแบบสร้างสรรค์ในระดับท้องถิ่นประดิษฐ์สร้างเพื่อการ

ท่องเที่ยว ภายใต้กระแสโลกที่นิยมการท่องเที่ยวแบบชาติพันธุ์และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ผนวกกับสถานการณ์ระดับประเทศที่รัฐมองว่า “ชาวเขา” นั้นเป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวที่จะก่อรายได้ให้แก่ประเทศ ตลอดจนการเข้ามาของมูลนิธิหุ่นเงาภายใต้การนำการท่องเที่ยว โสมสแต่ย์เป็นต้นแบบของการพัฒนานำไปสู่การสร้างชุมชนเข้มแข็งในอุดมคติ หมู่บ้านยะดูแห่งนี้จึงเป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวที่เสมือนตัวแทนแสดงความเป็นชาติพันธุ์ลาหู่อันเป็นจินตนาการเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาสัมผัส เกิดการเชื่อมโยงระหว่างชาวลาหู่บ้านยะดูกับนักท่องเที่ยวที่อยู่ในที่ห่างไกล ผ่านการบริโภคความเป็นชาติพันธุ์ลาหู่ ทั้งในรูปแบบการเดินทางชมวิถีชีวิตประจำวัน และการเข้าพักในระดับพื้นที่บ้าน พร้อมกับแลกเปลี่ยนตอบแทนการบริการบ้านพักและการสัมผัสเข้าชมชาวลาหู่โดยเงินตราหรือจ่ายเงินซื้อสินค้าของที่ระลึกและค่าชมการแสดงเด่นจะคี เป็นต้น ความเป็นชาติพันธุ์ลาหู่ร่วมสมัยภายใต้มิติการท่องเที่ยวของบ้านยะดู ณ ที่นี้ จึงถูกแสดงควมหมายรูปแบบที่สอดคล้องกับกลุ่ม บุคคลหรือองค์กรที่เข้ามาปฏิบัติสัมพันธ์หลายกลุ่ม ทั้งนักท่องเที่ยว บริษัททัวร์ หน่วยงานภาครัฐ และองค์กรพัฒนาเอกชน ที่อาจปฏิบัติแตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็น การสร้างเสน่ห์ให้เป็นชนเผ่าบนความแปลกประหลาด หรืออาจส่งเสริมให้อุรักษ์ สงวนฟื้นฟูศิลปวัฒนธรรมเพื่อนำมาใช้ในทั้งการท่องเที่ยวและการพัฒนา เป็นต้น ซึ่งจากสภาวะการณ์ภายในพื้นที่ท่องเที่ยวของ โสมสแต่ย์ชาวลาหู่บ้านยะดู ได้นำไปสู่ข้อค้นพบจากการศึกษาซึ่งสัมพันธ์กับความ เป็นชาติพันธุ์ลาหู่ร่วมสมัยในหัวข้อถัดไป

ผลการศึกษาพบว่า ภาพลักษณ์ของ โสมสแต่ย์ชาวลาหู่แห่งนี้ที่นักท่องเที่ยวรับรู้ นั้นถูกผลิตสร้างเป็นลักษณะดังเส้นนำทางชักจูงให้เดินตามกระบวนการเสนอภาพลักษณ์จากการนำเสนอผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ การมีปฏิสัมพันธ์ทางตรงกับองค์กรหรือตัวแทนการท่องเที่ยว รวมถึงการปะทะกับพื้นที่และมีประสบการณ์ร่วมกับ โปรแกรมทัวร์การท่องเที่ยว ซึ่งมีผลทำให้ความเป็นชาติพันธุ์ลาหู่ในพื้นที่ โสมสแต่ย์นั้นถูกกำกับให้มีความหมายที่หลากหลายตามแนวการนำเสนอ ภาพลักษณ์ โสมสแต่ย์ ไม่ว่าจะเป็นภาพลักษณ์ชาวมูเซอแบบดั้งเดิม ภาพชาวลาหู่ผู้มีใจอนุรักษ์และมีศักยภาพจัดการท่องเที่ยว หรืออาจไม่มีความหมายทางชาติพันธุ์ลาหู่เข้ามาเกี่ยวข้อง แต่อาจมีความหมายเพียงหมู่บ้านที่ข่อกักค้ำระหว่างเดินทางผ่านหมู่บ้านเท่านั้นเอง

หากมองตามแนวคิดพื้นที่ทางสังคมของ Lefebvre ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า พื้นที่ทางสังคมนั้นเป็นการประดิษฐ์สร้างทางสังคม เป็นภาพตัวแทนทางสังคม ซึ่งแต่ละสังคมมีรูปแบบการผลิตพื้นที่ทางสังคมที่มีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างกันไป Lefebvre กล่าวว่า พื้นที่ทางสังคมนั้นมีลักษณะเป็นทั้ง “พื้นที่ในความคิดหรือจินตนาการ” และ “พื้นที่ทางกายภาพ” ทั้งนี้ ลักษณะพื้นที่ทั้งสองดังกล่าวจะมีปฏิบัติการทางพื้นที่ (spatial practice) หรือ การกระทำ ปฏิบัติการ การปฏิสัมพันธ์ต่างๆ เป็นสื่อกลางเชื่อมพื้นที่ทั้งสองให้เข้าหากันผสมผสานกันจนกลายมา เป็นพื้นที่ของการใช้ชีวิตจริงหรือ

พื้นที่เชิงภาพแทน(representation of space) ซึ่งในตัวพื้นที่ลักษณะนี้จะมีทั้งมิติทางกายภาพและมิติความคิดและจินตนาการที่แฝงด้วยสัญลักษณ์อันซับซ้อนที่ปรากฏในรูปร่างสัญลักษณ์อันซับซ้อน นอกจากนั้นภายในพื้นที่ทางสังคมจะมีการบรรจุการสร้างหรือการผลิตที่ซับซ้อนและมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ระหว่าง “ความสัมพันธ์ในการผลิตซ้ำ” (relation of reproduction) เช่น การผลิตความสัมพันธ์ทางเพศผ่านครอบครัว และ “ความสัมพันธ์ทางการผลิต” (relation of production) ที่เป็นปฏิกริยาระหว่างกันในความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น การจัดระเบียบทางสังคม ซึ่งความสัมพันธ์ซึ่งกันระหว่างการผลิตทั้งสองดังกล่าวนี้ จะก่อให้เกิดขอบเขตของพื้นที่ และกำหนดความแตกต่างของพื้นที่กับสิ่งอื่นๆ หรือจำแนกประเภทให้กับพื้นที่ นอกจากนั้นภายในพื้นที่ทางสังคม มีการบรรจุกระบวนการสร้างภาพตัวแทนที่มีลักษณะกดทับ ซ่อนเร้น และมีการบิดเบือนบางอย่างออกไป แสดงออกมาเพียงบางส่วน และสร้างผลผลิตออกมาเป็นในรูปแบบภาพตัวแทนหรือสัญลักษณ์ (Lefebvre (2002:131-141)

การศึกษา โสมสเดย์ชาวลาหู่บ้านยะคูทำให้กล่าวได้ว่า พื้นที่ท่องเที่ยวแห่งนี้เป็นที่ทางสังคม ที่มีปฏิบัติการสร้างภาพตัวแทนหรือสร้างความหมายเชิงการเมืองอยู่ภายใน ซึ่ง สามารถสะท้อนถึงกระบวนการสร้างภาพตัวแทนหรือสร้างความหมายต่อ บ้านและชีวิตประจำวันของชาวลาหู่บ้านยะคู ทั้งในมิติของมูลนิธิหุ่นเงาที่มองว่าเป็นเรื่องของการพัฒนา โดยนำความเป็นชาติพันธุ์ลาหู่มาเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวแบบโสมสเดย์ อันส่งผลให้มีการควบคุม จัดการบ้านและชีวิตประจำวันเกิดขึ้นมา แต่ในขณะที่เดียวกันชาวลาหู่บ้านยะคูก็เรียนรู้ชีวิตประจำวันจากการรับนักท่องเที่ยว และมีการใช้ “ปฏิบัติการเจียบ” สร้างพื้นที่สร้างความหมายให้กับความเป็นชาติพันธุ์ลาหู่

ทั้งนี้การสร้างความหมายเกี่ยวกับบ้านชีวิตประจำวันนั้นยังสัมพันธ์กับเป้าหมายของคนแต่ละกลุ่มที่ต่างกันอันนำไปสู่ความหมายของ “พื้นที่เชิงนามธรรม” ที่ต่างกันด้วย เช่น สิ่งของบริษัททัวร์ป่าและไกด์ป่าสิ่งต้องการคือค่าบริการจากนักท่องเที่ยว ส่วนนักท่องเที่ยวก็ปรารถนาจะใช้ชีวิตพักผ่อนบนความหมายของความสุขสนานสัมผัสสิ่งต่างออกไปจากชีวิตประจำวันของตน ด้านมูลนิธิหุ่นเงาต้องการให้พื้นที่โสมสเดย์แห่งนี้เป็นหมู่บ้านชุมชนเข้มแข็งเพื่อเป็นการพิสูจน์ความสามารถขององค์กรนำมาสู่การสร้างความสำเร็จของมูลนิธิในการทำงานพัฒนาอีกด้วย สุดท้ายคือชาวลาหู่บ้านยะคูซึ่งผลประโยชน์ที่พวกเขาต้องการคือเงินรายได้เพื่อต่อชีวิตให้อยู่ได้

เมื่อพื้นที่โสมสเดย์บ้านยะคูมีลักษณะดังกล่าว คือมีความสัมพันธ์กับบุคคลมากมาย ที่วาดหวังผลประโยชน์ต่างกัน มีความคิดในจินตนาต่างกัน กระบวนการสร้างภาพตัวแทนเพื่อให้บรรลุหรือได้มาซึ่งผลประโยชน์ย่อมต่างกัน

กระบวนการสร้างภาพตัวแทนของบริษัททัวร์อาจไม่อาศัยพิธีรีตองอะไรมาก เพราะสิ่งที่เขาต้องการคือจูงใจกลุ่มลูกค้าแบ็กแพ็ค การเสนอจึงมีเพียง โตะ แผ่นพับเพื่อสื่อความเป็นกันเอง และประหยัด เนื้อหาการนำเสนอเน้นการผจญภัยเป็นหลัก ชาวเขาจึงเป็นองค์ประกอบของการสร้างความเข้าใจในการเดินทาง ความหมายของชาติพันธุ์ลาหู่จึงไม่ปรากฏกลีมีแต่รูปภาพประกอบหรือถ้าจะเสนอรายละเอียดอาจเป็นเพียงการให้ข้อมูลเดิมของการศึกษาชาติพันธุ์เมื่อสี่สิบปีก่อน บนการเสนอรูปคงเดิมเน้นทำให้เกิดความแปลก และอยากพิสูจน์ว่า ท่ามกลางสังคมสมัยใหม่ ชาวเขาตามภูเขานั้นมีจริงหรือ

มูลนิธิหุ่นงามมีเป้าประสงค์คืองานพัฒนาและสะท้อนถึงการทำงานว่าเป็นองค์กรที่มีคุณธรรมช่วยเหลือ ชาวเขาที่ด้อยโอกาส การเสนอภาพเรื่องราวเกี่ยวกับชาวลาหู่ในการทำงานของมูลนิธิทั้งในสื่อเว็บไซต์ การเตรียมตัว การเดินทางตามโปรแกรมทัวร์ และการส่งเสริมพัฒนาในพื้นที่นั้น ถึงแม้จะยึดให้ข้อมูลชาติพันธุ์วรรณนาเช่นเดียวกับบริษัททัวร์ แต่มูลนิธิจะมีการอธิบายลงลึกเป็นเชิงข้อมูลให้ความรู้ที่มากกว่าตัวรูปภาพ แต่เนื่องด้วยต้องการให้นักท่องเที่ยวเห็นความสำคัญของการพัฒนาชาวเขา ภาพลาหู่ที่เป็นกลุ่มผู้ถูกกระทำจึงถูกนำเสนอคู่ไปพร้อมกับผลงานพัฒนาการทำงานของมูลนิธิเน้นย้ำถึงการท่องเที่ยวชนเผ่าของมูลนิธินั้นอุดมไปด้วยประโยชน์และสามารถช่วยเหลือสงเคราะห์ชาวเขาได้ ทั้งนี้การส่งเสริมการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ของมูลนิธิอยู่บนความต้องการให้บ้านยะดูเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุดมคติ การจัดการสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวจึงเน้นการส่งเสริมอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมลาหู่ แต่ขณะเดียวกันก็ต้องการให้ชาวเขามีรายได้ที่อยู่ดีกินและดำรงได้ท่ามกลางสังคมที่เปลี่ยนแปลง

ส่วนตัวนักท่องเที่ยวกระบวนการสร้างภาพตัวแทนต่อโฮมสเตย์ชาวลาหู่บ้านยะดูและความเป็นชาติพันธุ์ลาหู่ นั้น เป็นไปในลักษณะผู้รับสื่อตามเส้นทางท่องเที่ยวที่บริษัททัวร์ มูลนิธิหุ่นงาม ไกด์หุ่นงาม ไกด์ป่า และชาวลาหู่บ้านยะดูจัดเตรียมสร้างไว้แล้ว ความหมายและความจริงแท้ของพื้นที่ต่อนักท่องเที่ยวจึงสัมพันธ์กับกระบวนการวัฒนธรรมให้เป็นสินค้าของกลุ่มผู้จัดเตรียม แต่ทั้งนี้มันไม่ใช่ความจริงประเภทใดประเภทหนึ่งอย่างตายตัวตามที่ Ning (1999) ได้จำแนกความจริงแท้ใน “พื้นที่การท่องเที่ยว” ไว้สามประเภท แต่ความจริงแต่ละประเภทจะมีโอกาสเกิดขึ้นได้ทั้งหมด มิว่าจะเป็นแนวความจริงแท้แนวประกอบสร้าง(Constructivism approach) หรือความจริงแท้ตามแนวคิดหลังสมัยใหม่ (Postmodernism approaches) และความจริงแท้ ณ ขณะหนึ่ง (Existential authenticity) ซึ่งความจริงที่สร้างขึ้นอาจสลับกัน ไปมา แล้วแต่นักท่องเที่ยวจะมีประสบการณ์คิดตัวรับข้อมูลอย่างไร เจอจังหวะปฏิบัติการในการรับแขกแต่ละบ้านที่ต่างกันอย่างไรร

สุดท้ายคือชาวลาหู่บ้านยะดู ความต้องการหลักที่ปรารถนาจากโฮมสเตย์คือเงินรายได้ อาจมีการพึ่งพาทางเครือข่ายทางสังคมแทรกมาบ้าง การสร้างความหมายพื้นที่รวมถึงความเป็นชาติพันธุ์ของพวกเขาอาจล้อตามหน่วยงานที่เข้ามาสนับสนุน เช่น แยกทัวร์ต้องขายเครื่องดื่มเพื่อมีรายเพิ่มจากค่านอน แยกหุงเงาต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์การจัดเตรียมประเภทอาหารที่มูลนิธิหุงเงา กำหนดมูลนิธิจึงยังคงส่งนักท่องเที่ยวมาให้อย่างสม่ำเสมอ แต่ทั้งนี้ด้วยชีวิตประจำวันที่เรียนรู้การรับนักท่องเที่ยวมาถึงสิบปี พวกเขาจึงรับรู้ถึงระดับการเสนอภาพความเป็นชาติพันธุ์ลาหู่ ว่าสิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการคือ การได้สัมผัสพวกเขาในระดับความหมายของความเป็น “คนดอย” เท่านั้น นั่นก็คือนักท่องเที่ยวต้องการรู้เห็นการดำรงชีวิตการกิน การอยู่ บนภูเขาสูงของกลุ่มคนที่มีชีวิตต่างจากตนเท่านั้น ฉะนั้นในทางปฏิบัติการรับนักท่องเที่ยว สำหรับชาวลาหู่บ้านยะดูจึงไม่ต้องลงทุนถึงขั้นอธิบายว่าชาวลาหู่คือใครมีความเป็นอยู่วัฒนธรรมเป็นอย่างไร หมายความว่าหากนักท่องเที่ยวไม่สงสัยไม่ถามต่อพวกเขาก็มีจำเป็นต้องอธิบาย ซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้จากการรับมือกับนักท่องเที่ยว เมื่อนักท่องเที่ยวขึ้นมาส่วนมากจะมีพื้นที่ส่วนตัวไม่ค่อยมีปฏิสัมพันธ์กับเจ้าของบ้าน ชาวลาหู่จะดูแลต่างๆแบบนิ่งเงียบ การปฏิบัติเช่นนี้ทำให้พวกเขาก็คงยังได้ค่าตอบแทน และเมื่อรับนักท่องเที่ยวหุงเงาพวกเขาจึงปฏิบัติเช่นนั้น

นอกเหนือจากนั้นการสร้างภาพตัวแทนที่ต่างกันแล้ว ยังมีความต่างกันในเรื่องของความสัมพันธ์เชิงอำนาจ เช่นหรือความสัมพันธ์นักท่องเที่ยวแหล่งรายได้ ความสัมพันธ์เชิงธุรกิจกับบริษัททัวร์ และความสัมพันธ์นักพัฒนาและผู้ถูกพัฒนากับมูลนิธิหุงเงา ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวทำให้ชาวลาหู่ถูกควบคุม

อย่างเช่นภายใต้ความสัมพันธ์ระหว่าง “นักพัฒนา” และผู้ถูกพัฒนา อันเสมือนเป็นกุญแจเปิดช่องโอกาสให้มูลนิธิหุงเงาเข้ามาจัดระเบียบการท่องเที่ยวใหม่ให้กับหมู่บ้านยะดู ผ่านการใช้แนวคิดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์เป็นเครื่องมือการพัฒนา อันแสดงให้เห็นถึงการเตรียมพื้นที่ท่องเที่ยวโฮมสตั้บ้านยะดูนั้นเป็นกระบวนการสร้างภาพตัวแทนในเชิงปฏิบัติการ ที่มีการเชื่อมโยง กับ อำนาจ ความรู้ การจัดระเบียบ ประดิษฐ์สร้าง การกำหนดความหมาย การจัดวางตำแหน่ง (Hall, 1997) ให้ชาวลาหู่บ้านยะดูถูกสร้างความหมายใหม่ตามทิศทางการนิยามของแนวคิดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ไม่ว่าจะเป็น การคัดเลือก พื้นฟู หรือสร้างสรรค์ใหม่ และนำมาลดทอนให้เป็นสัญลักษณ์ เพื่อการประชาสัมพันธ์ หรือย่อส่วนชีวิตประจำวันให้อยู่ในรูปของโปรแกรมทัวร์ส่งผลต่อการกำหนดภาพลักษณ์ความเป็นชาติพันธุ์ลาหู่ เป็นชาวลาหู่ผู้คงวิถชีวิตดั้งเดิม ดำรงชีพแบบพอเพียงพึ่งพาธรรมชาติในป่าเขาอันห่างไกล พร้อมทั้งเกิดภาพลักษณ์ใหม่ว่าเป็นลาหู่ที่มากความสามารถเต็มไปด้วยศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวโดยตนเอง เป็นต้น นอกจากนั้นภายใต้แนวคิดการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ที่ยึดบ้านและชีวิตประจำวันให้เป็นจุดขาย

บ้านของชาวลานูบ้านยะจิ่งถูกมูลนิธิหุ่นเงานำไปใช้ในฐานะทรัพยากรการท่องเที่ยว จัดตำแหน่งให้ลานูเจ้าของบ้านเสมือนเป็น “เจ้าภาพ” ที่ต้อนรับนักท่องเที่ยวจุดตั้ง “ญาติมิตร” ปฏิบัติการดังกล่าวส่งผลทำให้ชาวลานูบ้านยะจิ่ง ถูกกำกับจากการทำงานร่วมกับของมูลนิธิหุ่นเงา ทั้งทางด้านการพัฒนาจัดการพื้นที่บ้านให้เป็นตามมาตรฐานของมูลนิธิ ส่วนพื้นที่ใช้สอยภายในบ้านตนก็ถูกกำหนดให้พื้นที่รับรองแขก หรือแม้กระทั่งตัวของชาวลานูบ้านยะจิ่งเองก็ต้องเผชิญสภาวะอึดอัดใจจากการต้อนรับแขก

แต่อย่างไรก็ตามภายใต้การควบคุมภายในพื้นที่ท่องเที่ยวโฮมสเตย์ผู้ศึกษาก็ค้นพบว่า ปฏิบัติการของชาวลานูบ้านยะจิ่งนั้น เป็นผลมาจากการสะสมปฏิบัติการระดับชีวิตประจำวันในการต้อนรับนักท่องเที่ยวมายาวนานถึงสามสิบปี ทำให้ชาวลานูในหมู่บ้านแห่งนี้ มีเทคนิควิธีการและอูบาย การจัดบ้าน การบริการ การทำอาหาร ในการสร้างความประทับใจทั้งนักท่องเที่ยวทัวร์ป่าและอาสาสมัครจากองค์กรพัฒนาเอกชน จนพวกเขาสามารถผลิต “ปฏิบัติเสียบ” ให้เป็นปฏิบัติการสร้างภาพตัวแทนทั้งการปกปิดภาพไม่พึงประสงค์ เป็นวิธีการป้องกันในการเผชิญสภาวะอึดอัด หรือเป็นวิธีการต่อรองกับการควบคุมขององค์กรพัฒนาเอกชน และที่สำคัญชาวลานูหมู่บ้านแห่งนี้ยังสามารถใช้ “ปฏิบัติเสียบ” สร้างความหมายความเป็นชาติพันธุ์ลานู ให้เป็น “ชาวลานูผู้รักความสงบ” ได้อีกด้วย